

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ตามแบบที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาข้อสรุป เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสรุปแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากหนังสือ เอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
- 2) สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4
- 3) ลักษณะและความต้องการของผู้เรียนในช่วงชั้นที่ 4
- 4) การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4
- 5) หนังสือเรียนทัศนศิลป์
- 6) เกณฑ์ในการศึกษาหนังสือเรียน
- 7) แนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ใน 5 ด้าน คือ
  - 7.1) ด้านผู้แต่ง
  - 7.2) ด้านเนื้อหา
  - 7.3) ด้านกิจกรรม
  - 7.4) ด้านภาพประกอบ
  - 7.5) ด้านการออกแบบและคุณภาพการพิมพ์

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 18 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นนัก วิชาการ ศิลปศึกษา ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ผู้แต่งหรือผู้ผลิตหนังสือเรียนทัศนศิลป์และหนังสือด้านทัศนศิลป์ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้กลุ่มประชากรที่ตรงกับปัญหาในการวิจัย จึงกำหนดเกณฑ์คัดเลือกตามคุณสมบัติ ดังนี้

2.1 นักวิชาการศิลปศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์การสอนทางด้านทัศนศิลป์หรือศิลปศึกษา ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก)

2.2 ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ที่มีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก)

2.3 ผู้แต่งหรือผู้ผลิตหนังสือเรียนทัศนศิลป์และหนังสือด้านทัศนศิลป์ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานวิชาการทางด้านศิลปศึกษา หรือทางด้านทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 6 คน (รายชื่อปรากฏในภาคผนวก)

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ผู้เชี่ยวชาญสามารถเพิ่มเติมความคิดเห็นอย่างอิสระ นอกเหนือจากโครงสร้างคำถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำไปเป็นกรอบโครงสร้างในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์นักวิชาการศิลปศึกษา ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ผู้แต่งหรือผู้ผลิตหนังสือเรียนทัศนศิลป์และหนังสือด้านทัศนศิลป์ จำนวน 18 คน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการศิลปศึกษา ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ผู้แต่งหรือผู้ผลิตหนังสือเรียนทัศนศิลป์และหนังสือด้านทัศนศิลป์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้แต่ง 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านกิจกรรมศิลปะ 4) ด้านภาพประกอบ 5) ด้านการออกแบบและคุณภาพการพิมพ์

3.3 ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ

3.3.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือให้เหมาะสมและมีความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องระเบียบวิธีการวิจัย

3.3.2 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษา เพื่อทดสอบว่าผู้ถูกสัมภาษณ์จะเข้าใจในภาษาและเนื้อหาหรือไม่ จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์จากนักวิชาการศิลปศึกษา จำนวน 6 คน ครูผู้สอนวิชาทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 6 คน ผู้แต่งหรือผู้ผลิตหนังสือเรียนทัศนศิลป์และหนังสือด้านทัศนศิลป์ จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 คน โดยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยประเด็นจากโครงสร้างคำถามและด้วยการสนทนาที่ไม่มีพิธีรีตรอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากโครงสร้างคำถามและการสนทนา มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ตามตัวแปรที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้แต่ง ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมศิลปะ ด้านภาพประกอบ ด้านการออกแบบและคุณภาพการพิมพ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการตีความหาข้อสรุปตามโครงสร้างของประเด็นคำถาม ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียน วิเคราะห์ด้วยการตีความจากการสนทนาเป็นประเด็นออกมา

6. การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากโครงสร้างคำถามและการสนทนา ที่ทำการวิเคราะห์ข้อมูลมาแล้วมานำเสนอ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ นำเสนอเป็นตารางแจกแจงความถี่
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหนังสือเรียนทัศนศิลป์ ช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้แต่ง ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมศิลปะ ด้านภาพประกอบ ด้านการออกแบบและคุณภาพการพิมพ์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำเสนอด้วยตารางประกอบความเรียงตามประเด็นคำถาม